

SIA "Lietišķā Latgale"
Reģ.Nr.: 42403019342
Dzelzceļnieku iela 21-89, Rēzekne, LV-4601

Producentu grupas "Lietišķā Latgale"

(saskaņā ar līgumu starp producentu grupu "Lietišķā Latgale" un NEPLP par
sabiedriskā pasūtījuma izpildi)

veidoto raidījumu **"Pi Myusim Latgolā"** izvērtējums (laika posms -
2016. gada jūnijs, jūlijs, augusts)

Raidījumu cikls "Pi myusim Latgolā" tiek veidots Nacionālās Elektronisko
plašsaziņas līdzekļu padomes rīkotā konkursa "Par raidījumu veidošanu 2016.
gadā Latgales reģionālajos un vietējos plašsaziņas līdzekļos, kas raida radio
programmas" ietvaros.

Radio raidījumu ciklu "Pi myusim Latgolā" var klausīties sekojošās radiostacijās
un laikos:

Kultūrvēsture

"Divu krastu radio" – ceturtdienās 16.³⁰, piektdienās 18.³⁰ (atkārtojums)

"Latgales radio" – piektdienās 11.⁰⁵, piektdienās 16.³⁰ (atkārtojums)

"Radio Marija Latvija" – piektdienās 12.¹⁰

Sociālpolitika

"Radio Ef-Ei" – piektdienās 15.³⁰, sestdienās 14.³⁰ (atkārtojums)

"Radio Marija Latvija" – sestdienās 9.⁰⁰

"Latgales radio" – svētdienās 11.⁰⁰, pirmdienās 14.³⁰ (atkārtojums)

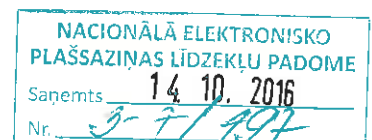
EDOC IZDRUKAS DATI

Dokumenta datums: 13.10.2016

Nr. _____

Parakstītājs: Alvis Linnāns

Paraksta pievienošanas laiks: 13.10.16

1. Raidījuma "Pi Myusim Latgolā" izvērtējums

Lai veiktu raidījuma "Pi Myusim Latgolā" izvērtējumu, tika izmantoti sekojošu raidījumu ieraksti laika posmā no 2016. gada 1. jūnija līdz 2016. gada 31. augustam (ieskaitot):

N. p. k.	Datums un tēmas pieteikums	Raidījuma anotācija
1.	<u>02.06.2016. -- Gambits 1917</u>	Tuvojoties 1917. gada Latgales latviešu kongresa simtgadei, skaidrojam, kas ir īsfilma „Gambits 1917”. Kopā ar filmas idejas autoru mūziķi un vēsturnieku Arni Sobožaninu atklājam, kādu rezonansi īsfilma „Gambits 1917” atstājusi Latgales sabiedrībā.
2.	<u>03.06.2016. – Sirdotuks Inese Geduša</u>	Pirms Latvijas Nedzirdīgo savienības Rēzeknes reģionālās biedrības rīkotā 20. Amatieru mākslas festivāla „Rēzekne – zilo ezeru zeme”, kas norisināsies jau 4. jūnijā, atklāsim, kā cilvēki, kas zaudējuši spēju dzirdēt, dejo, spēlē teātri un piedalās citās radošās aktivitātēs. Kopā ar zīmju valodas tulku Inesi Gedušu noskaidrosim, vai arī latgaliešiem ir sava zīmju valoda nedzirdīgo pasaulē.
3.	<u>16.06.2016. – Dabas koncertzāle Lūznavā</u>	Pirmo reizi Rēzeknes novadā Lūznavas muižas parkā izskanēs „Dabas koncertzāle”. Izrādās, ka apmeklētājiem būs iespēja ne tikai baudīt skaistas skaņas, bet arī ieraudzīt muižā nesen atklātos, retos nakts dzīvniekus – sikspārņus.
4.	<u>17.06.2016. – Murmastiene vēstures griezumā</u>	Atklājam Murmastieni – vēsturi, tagadni un latgalisko, kopā ar aktīvo novadpētnieci Valēriju Solzemnieci.
5.	<u>07.07.2016. – Erna Ulase</u>	Jau vairāk kā 30 gadus Feimaņu pagasta bibliotēkā saimnieko Erna Ulase, kura nesen saņēmusi apbalvojumu kā gaismas nesēja.
6.	<u>08.07.2016. – Reiterapija Tilžā</u>	Zirgkopība un reitterapija Balvu novada Tilžas Kapulejās.
7.	<u>14.07.2016. – Latgales ērgoļu dienas</u>	Par Latgales ērgoļu dienām stāsta un pasākuma ideju atklāj tā organizatore Guna Kise.
8.	<u>15.07.2016. – Ivars Štubis</u>	Austrālijas latvietis Ivars Štubis šovasar viesojas Latvijā, lai satiktu radus un uzstātos vairākos pasākumos. Par latviešu dzīvi Austrālijā, latvisko identitāti un mūziku stāsta pats mākslinieks.
9.	<u>21.07.2016. – Stāstnieki Preiļos un sportisti Kārsavā</u>	Preiļos notiks pirmais Latgales stāstnieku festivāls, savukārt Kārsavā aktīvie jaunieši par sportisku tradīciju padarījuši Nakts strītbolu.
10.	<u>22.07.2016. –</u>	Kašu ģimenes akmensdārzs un karaliskās lillijas Tilžas pagasta

	<u>Tilžas pagasta "Ezerliči"</u>	"Ezerličos", priecē ne tikai pašus saimniekus, bet arī tūristus.
11.	<u>28.07.2016. – Biruta Ozoliņa</u>	Folkloriste un koklētāja Biruta Ozoliņa stāsta par likteni, mūziku un savu dzimto pusi – Latgali.
12.	<u>29.07.2016. – Alternatīvā izglītība Latgalē</u>	Viesojamies Preiļu Brīvajā skolā un noskaidrojam kā Latgalē attīstās alternatīvās izglītības iespējas.
13.	<u>04.08.2016. – Vosoruošona</u>	Vilāņu novada Dekšārēs, Latgales tradicionālās kultūras centrā „Latgaļu sāta” noslēgusies ikgadējā tradicionālās kultūras nedēļa, savukārt savu desmitgadi svin nometne „Vosoruošona”, kas šogad norisinās Rēzeknes novada Rogovkā. „Vosoruošonys” šī gada aktualitātes sarunā ar idejas autori Veroniku Dunduri atklāj profesore Ilga Šuplinska.
14.	<u>05.08.2016. – Iespēju pilsēta Ludza</u>	Kopā ar aktivajiem pierobežas jauniešiem – Igoru Malzubu un Edmundu Kadakovski, atklājam Ludzu kā iespēju pilsētu, kā arī kopā ar Eleonoru Obrumāni noskaidrojam, kāda loma jauniešu izaugsmē ir Ludzas novada BJC.
15.	<u>11.08.2016. – Aglona</u>	Dodamies uz Aglonu, lai kopā ar novadpētnieci un gidu Ināru Gražuli noskaidrotu kā dzīve un ikdiena te mainās tuvojoties 15. augusta svētkiem, kas ik gadus pulcē svētcelniekus un ticīgos no malū malām.
16.	<u>12.08.2016. – Voldis Prancāns</u>	Apcieņojam dziednieku Voldi Prancānu, kurš ilgu laiku Liepājā apvienojis Kurzemes latgaliešus.
17.	<u>18.08.2016. – Kroma kalns</u>	Atklājam jaunumus seno Latgaļu pilskalnā Kroma kalnā kopā ar Aleksandru Lubānu un ieklausāmies Latgales dienas atskaņās.
18.	<u>19.08.2016. – Nicole Nau par latgališu valodu</u>	Vācu valodniece un profesore Nicole Nau dalās savā viedoklī par latgališu valodu.
19.	<u>25.08.2016. – Bērtuļa dienas tradīcijas</u>	Izzinām Bērtuļa dienas tradīcijas Vidsmuižā, kā arī atklājam un apskatām pieminēto izcilam podniekam.
20.	<u>26.08.2016. – Sibīrijas latgalieši mūsdienās</u>	Kopā ar profesori Lidiju Leikumu noskaidrojam, kādi ir Sibīrijas latgalieši mūsdienās.

Iepazīstoties ar iepriekšējos atskaites periodos tapušajām ļoti cienijamo kolēģu Voldemāra Ivdra, Aigas Pelanes, Valentīna Lukaševiča u.c. recenzijām, nolēmu vērst uzmanību uz tiem aspektiem, kuri iepriekšējos raidījumus "Pi myusim Latgolā" vērtējumos, manuprāt, ir skarti mazākā mērā. Ņemot vērā to, ka šis ētera produkts jau ir ar savām stabilām tradīcijām, kuras tā autori turpina kopt, šajā recenzijā centīšos lielāku uzsvāru likt uz to, kas man pašam kā nozares profesionālim šķiet būtiskas.

I. RAIDĪJUMU ATBILSTĪBA SABIEDRISKĀ PASŪTĪJUMA UZDEVUMIEM

Noklausoties raidījumu ierakstus producentu grupas vietnē <http://www.pimyusimlatgola.lv/>, Raidījumu cikls pilnvērtīgi vai daļēji īsteno Elektronisko Plašsaziņas līdzekļu likuma 71. panta 1. daļā noteiktos sabiedriskā pasūtījuma uzdevumus:

- atspoguļo sabiedrības viedokļu daudzveidību;
- nodrošina objektīvu, neatkarīgu un tematiski līdzsvarotu ziņu, analīzes un komentāru veidošanu par notikumiem Latgales reģiona novados;
- izglīto iedzīvotājus un veicina viņos pilsonisku izpratni par politikas, ekonomikas, kultūras, vides un sociālajiem jautājumiem, nodrošinot to sistēmisku aptvērumu;
- veicina sabiedrības integrāciju un saliedētību uz latviešu valodas pamata;
- nodrošina latgaliešu rakstu valodas kā vēsturiska latviešu valodas paveida saglabāšanu, aizsardzību, attīstību un lietošanu;
- popularizē Latvijas vēsturi un kultūras vērtības;
- sekmē nacionālās identitātes apzināšanos Latvijas, Eiropas un globālajā telpā, kā arī reģionālās un lokālās identitātes izpausmes un attīstību Latvijā;
- ar dokumentāriem un mākslinieciskiem līdzekļiem veicina Latvijas vēstures un mūsdienu procesu izpratni un veido priekšstatu par nākotnes attīstības iespējām;
- veido vidi brīvām un viedokļu ziņā daudzveidīgām diskusijām par sabiedrībai būtiskiem jautājumiem;
- attīsta mūsdienīgus un daudzveidīgus žanrus un formātus;

- veicina dažādu sabiedrības grupu pārstāvju līdzdalību programmu un raidījumu satura veidošanā, nodrošinot plašai auditorijai būtisku notikumu (sociālpolitisku, kultūras u.c.) tiešu atspoguļojumu;
- nodrošina atbildīgu un ilgtspējīgu žurnālistiku, kas garantē informācijas izpēti un analīzes kvalitāti;
- katrā raidījumā izskan arī informācija, ka tas sagatavots saskaņā ar līgumu ar NEPLP par sabiedriskā pasūtījuma izpildi.

II. SATURA UNIKALITĀTE UN RADOŠA PIEEJA TĒMU IZVĒLEI

“Pi myusim Latgolā” veidotāju priekšā patiešām jānoņem cepure, raugoties, ar kādu rūpību tiek izvēlēti raidījumos intervējamie cilvēki un tēmas. Ar nelieliem izņēmumiem (piemēram: “Pi myusim Latgolā” 09.06.2016 “Baznīcu nakts Baltinavā”) kopumā raidījumos intervējamie ir patiešām interesanti, ar īstu latgaliešu temperamentu un domāšanu apveltīti cilvēki, un par raidījumu autoru meistarību liecina gan spēja šos cilvēkus “atvērt” sarunai, gan daudzveidīgais tematu spektrs. Patiešām, uzslavas vērta parādība!

III. DIKCIJA UN VALODAS LIETOJUMS

Raidījumu vadītāju balss tembrs ir patīkams, dikcija – skaidra un precīza, arī intonatīvi skanējums ir labs – neitrāls, informējošs, kurā jūtama cieņa pret savu darbu un klausītājiem. Tiesa gan, ieteikums raidījumu vadītājiem būtu piestrādāt pie tā, lai ieskaņotie teksti izklausītos nevis kā NOLASĪTI, bet gan kā DABISKS STĀSTĪJUMS – tas ir profesionalitātes jautājums, un šāda ieteikuma ievērošana piedotu raidījumiem vēl lielāku ticamības pakāpi un ļautu piesaistīt plašāku uzticamo klausītāju auditoriju. Ļoti nopietns jautājums ir latgaliešu

valodas lietojums un pareizība. Vēsturiski latgaliešu valodai ir izveidojušās dažādas izloksnes, kas profesionālam filologam ļauj diezgan precīzi noteikt, no kura konkrēta novada attiecīgais runātājs nāk. Tas, kas man pret "Pi myusim Latgolā" izraisa dziļas simpātijas, ir šo izlokšņu daudzveidība, kura ir precīzi jūtama valodas lietojumā. Taču – no otras puses – lai latgaliešu valoda varētu sekmīgi attīstīties un kļūt par mūsdienīgas Latvijas kultūras sastāvdaļu, publiskajā telpā strādājošajiem žurnālistiem būtu jāpieturas vismaz pie tām (piekritu – patlaban ļoti trūcīgajām) pareizrūnas un pareizrakstības normām, kuras jau ir izveidotas, fiksētas un pieejamas. Risinājums, kuru es ieteiktu, ir – organizēt raidījumos lietotās valodas analīzes sesijas kopā ar tādiem atzītiem latgaliešu valodas speciālistiem, kā, piemēram, Lidija Leikuma u.c. speciālisti. Jāsaprot, ka latgaliešu valodas vārdnīcu un lietošanas normu veidošana diemžēl ir atpalikusi no otra latviešu valodas paveida – vidus dialekta. Turklāt atpalikusi par apmēram 100 gadiem. Līdz ar to valstī ir nepieciešams ļoti nopietns darbs, lai latgaliešu valoda no pašreizējā nereti "virtuves valodas" skanējuma pārtaptu par skaidri un saprotami normētu leksikas fenomenu, kurā var ne tikai sadzīvīskā līmenī sazināties, bet arī sagatavot nopietnas publikācijas, komunicēt par tehniskām, biznesa u.c. tēmām. Patlaban šajā virzienā notiek zināma kustība, taču tā nereti ir fragmentēta, un viennozīmīgi šim jautājumam netiek veltīta pienācīga uzmanība valsts līmenī. Uzsvēršu – šī nav "Pi myusim Latgolā" veidotāju problēma, kas liecinātu par viņu nekompetenci, bet gan paviršās attieksmes pret latgaliešu valodu valsts līmenī problēma. Dažādās izloksnes, kuras patlaban ir Latgales novadu fenomens, necietīs no tā, ka valoda kā tāda būs precīzi normēta no filoloģijas viedokļa. Tāpat kā vidus dialekta dažādās izrunas – izloksnes (Liepājā, Alūksnē, Talsos,

Madonā, Dunavā u.tml.) nav šķērslis ērtai vidus jeb baltiešu dialekta kā latviešu literārās valodas lietošanai visplašākajās dzīves jomās.

IV. TĀLĀKĀS ATTĪSTĪBAS VIRZIENI

Kā to jau ir atzinuši citi recenzenti, kopumā projekts "Pi myusim Latgolā" ir atzinīgi vērtējams un tas ir stabili kvalitatīvs savas nišas produkts. Pateicoties finansējumam, kas tiek piešķirts no valsts budžeta, šis projekts ir unikāls arī ar to, ka, lai gan tam nav pašam sava raidīšanas kanāla, tomēr tas izskan vairākās komerciālajās (privātajās) radiostacijās. Savukārt skumji ir apzināties faktu, ka "Pi myusim Latgolā" producenti ir spiesti veikt šo radiostaciju īpašniekiem samaksu par izmantoto ētera laiku. Normāla situācija būtu, ja radiostaciju īpašnieki maksātu par kvalitatīvu kontentu raidījumu autoriem. Taču šāda situācija diemžēl ir vērojama arī citos ietekmīgākos un mazāk būtiskos medijos, piemēram, "Re:TV", kur reģionālo TV ražotais saturs tiek izvietots virszemes apraides TV kanālā par maksu. Šāda situācija gan kropļo reklāmas tirgu, gan arī rada situāciju, kurā tiek degradēta žurnālistika, paverot iespējas manipulēt ar apmaksāta satura izvietojumu raidījumos, jo radio, TV un cita satura producentu grupas ir ieinteresētas strādāt ar peļņu. Es saskatu tālāku "Pi myusim Latgolā" attīstību kā ne tikai kultūras un kultūrvēstures norišu atspoguļojumam, bet gan kā raidījumam, kurš daudz aktīvāk iesaistās arī valsts mēroga sociālpolitiskajā dienas kārtībā.

Konkrētāk:

- taujājot Latgales iedzīvotājiem un viedokļu līderiem viņu domas par likumdošanu, valsts realizēto iekš- un ārpolitiku;

- salīdzinot latgaliešu un citu novadu iedzīvotāju viedokļus par valsts un ārzemju mediju dienaskārtības aktuālākajiem jautājumiem;
- lielāku uzmanību pievēršot Latgales politiķiem Saeimā un pašvaldībās, dodot tiem iespēju atskaitīties saviem vēlētājiem par to, kas paveikts vai nē un (otrajā gadījumā) – kāpēc nav paveikts?

Man nav šaubu, ka profesionālā varēšana šajā ziņā "Pi myusim Latgolā" veidotājiem nepietrūks, un šāds virziens ļautu vēl labāk un lietderīgāk izmantot katru "Pi myusim Latgolā" raidījumu producēšanai piešķirto eiro.

Juris Saukāns,

Filoloģijas maģistrs, žurnālists,

SIA "Mediju aģentūra A-Z" valdes loceklis

Tālr.: 29491166, e-pasts: juris.saukans@gmail.com

Rīgā, 2016.gada 12.septembrī.